

ประกาศสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสภานายความ
เรื่อง ระเบียบว่าด้วยการฝึกอบรมวิชาว่าความ

ตามที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสภานายความ ได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมวิชาว่าความ เพื่อให้การฝึกอบรมวิชาว่าความบรรลุตามวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 อาศัยอำนาจตามข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการฝึกอบรมวิชาว่าความ พ.ศ. 2529 สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ จึงกำหนดระเบียบว่าด้วยการฝึกอบรมและทดสอบ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. การฝึกอบรมวิชาว่าความแบ่งเป็น 2 ภาค คือภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

ภาคทฤษฎี

การฝึกอบรมความรู้ภาคทฤษฎี สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความจะจัดให้มีการบรรยายทางวิชาการ ในหัวข้อต่าง ๆ 17 วัน โดยผู้เข้ารับการอบรมวิชาว่าความจะเข้ารับการอบรมหรือไม่ก็ได้ (ไม่เสียเวลาเรียน)

เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมภาคทฤษฎีแล้ว จะทำการสอบความรู้ในภาคทฤษฎี ผู้ที่สอบไม่ผ่าน สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความจะไม่ส่งเข้ารับการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ และถือว่าไม่ผ่านการฝึกอบรมวิชาว่าความ แต่ไม่ตัดสิทธิ์ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในรุ่นต่อไป โดยเสียค่าธรรมเนียมในการสมัครฝึกอบรมตามที่สำนักฝึกอบรม ได้กำหนดไว้

ภาคปฏิบัติ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่สอบผ่านภาคทฤษฎี จะต้องฝึกอบรมภาคปฏิบัติอีกไม่น้อยกว่า 6 เดือน ตามกำหนดเวลาที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ ประกาศกำหนด โดยสำนักฝึกอบรมฯ จะจัดส่งไปฝึกอบรม ภาคปฏิบัติ ณ สำนักงานทนายความ, ฝ่าย, องค์กรกฎหมายต่าง ๆ ทั่วประเทศ หรือในกรณีที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แจ้งให้สำนักฝึกอบรมทราบว่าได้มีสำนักงานที่จะฝึกภาคปฏิบัติแล้ว สำนักฝึกอบรมจะพิจารณาจัดส่งไปฝึกภาคปฏิบัติตามที่ได้แจ้งไว้ ทั้งนี้ ในการเข้าฝึกอบรมภาคปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมนี้ ทนายความผู้ควบคุมการฝึกและเซ็นรับรอง และประเมินผลการฝึกอบรมภาคปฏิบัติจะต้องเป็นทนายความผู้ที่มีใบอนุญาตจนถึงวันเริ่มฝึกภาคปฏิบัติ มาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดปีขึ้นไป

การฝึกอบรมความรู้ ภาคปฏิบัติ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ จะจัดให้มีการบรรยายทางวิชาการในหัวข้อต่าง ๆ 10 วัน โดยจะเริ่มบรรยายในเดือนที่ห้าของการฝึกภาคปฏิบัติ และเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมภาคปฏิบัติแล้วจะทำการสอบความรู้ในภาคปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ตามกฎหมายในหน้าที่ของทนายความ ผู้ที่สอบไม่ผ่านภาคปฏิบัติสามารถขึ้นทะเบียนรักษาสถานภาพผู้ผ่านการสอบภาคทฤษฎีและผ่านการฝึกภาคปฏิบัติไว้ได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันประกาศผลสอบภาคปฏิบัติ เพื่อใช้สิทธิ์ในการสอบภาคปฏิบัติในรุ่นต่อไป โดยไม่ต้องเข้ารับการสอบภาคทฤษฎีและฝึกภาคปฏิบัติอีก ทั้งนี้ ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องรักษาสีธรรมและเสียค่าธรรมเนียมการรักษาสถานภาพให้ต่อเนื่องกันตามกำหนดเวลาที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ ประกาศกำหนด

การสอบปากเปล่า

ผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้ว ให้เข้ารับการสอบปากเปล่า ตามกำหนดวันเวลาและหลักเกณฑ์ ที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความประกาศกำหนด

การอบรมจริยธรรมและมรรยาททนายความ

ผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านการสอบปากเปล่าแล้วจะต้องเข้ารับการอบรมจริยธรรมและมรรยาททนายความ ตามกำหนดวันที่สำนักฝึกอบรมฯ ประกาศกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ผู้ที่ผ่านการอบรมจริยธรรมและมรรยาททนายความดังกล่าว จึงจะถือว่าเป็นผู้ผ่านการอบรมวิชาว่าความ และมีสิทธิในการยื่นคำขอจดทะเบียน เพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทนายความต่อไป

ข้อ 2. ค่าธรรมเนียมและค่าลงทะเบียน

2.1 ค่าธรรมเนียมระเบียบการ เป็นเงิน 100 บาท(หนึ่งร้อยบาทถ้วน)

2.2 ค่าธรรมเนียมในการสมัครเข้ารับการฝึกอบรมวิชาว่าความ กรณีสมัครใหม่ เป็นเงิน 3,000 บาท (สามพันบาทถ้วน) กรณีเคยสมัครแล้ว เป็นเงิน 1,350 บาท (หนึ่งพันสามร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

2.3 ค่าลงทะเบียนสอบภาคปฏิบัติ เป็นเงิน 300 บาท (สามร้อยบาทถ้วน)

การลงทะเบียนสอบภาคปฏิบัติต้องนำแบบแจ้งผลการฝึกอบรมภาคปฏิบัติตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักฐานประกอบการลงทะเบียนสอบด้วย

2.4 ค่าลงทะเบียนเข้าอบรมจริยธรรมฯ และรับประกาศนียบัตรเป็นเงิน 500 บาท (ห้าร้อยบาทถ้วน)

2.5 ค่าธรรมเนียมรักษาสถานภาพ กรณีไม่ผ่านการสอบภาคปฏิบัติเป็นเงิน 1,500 บาท (หนึ่งพันห้าร้อยบาทถ้วน)

ข้อ 3. การรับประกาศนียบัตร

3.1 ผู้ที่จะได้รับประกาศนียบัตรจากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ จะต้องสอบได้ทั้งภาคทฤษฎี, ภาคปฏิบัติ, ผ่านการสอบปากเปล่าและจะต้องเข้ารับการอบรมจริยธรรมและมรรยาททนายความ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ตามกำหนดวันที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความประกาศกำหนด

3.2 ผู้ที่สอบได้ภาคทฤษฎี, ภาคปฏิบัติ, ผ่านการสอบปากเปล่า และเข้ารับการอบรมจริยธรรมและมรรยาททนายความแล้ว และได้คะแนนแต่ละภาคตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป มีสิทธิได้รับการพิจารณาจากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ เพื่อให้ได้รับเกียรติคุณอันดับหนึ่งและหากคะแนนแต่ละภาคได้ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีสิทธิได้รับการพิจารณาจากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ เพื่อให้ได้รับเกียรติคุณอันดับสอง

3.3 ในกรณีผู้มีสิทธิที่จะได้รับพิจารณาจากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความเพื่อให้ได้รับเกียรติคุณอันดับหนึ่ง หรือสองแล้วแต่กรณีจะต้องผ่านการพิจารณาตรวจสอบโดยละเอียดว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อกำหนดที่จะได้รับเกียรติคุณ

ข้อ 4. การแต่งกาย

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อยทั้งในสถานที่ฝึกอบรมและสถานที่สอบทุกครั้ง
ดังนี้

ชาย – กางเกงสีดําหรือกรมท่า เสื้อเชิ้ตสีขาว ผูกเนคไทสีดํา หรือเสื้อชุดไทย (พระราชทาน)
แบบแขนสั้นหรือแขนยาว สีสุภาพ ไม่มีลวดลาย รองเท้าหนังหุ้มส้นสีดําหรือนํ้าตาลเข้ม

หญิง - กระโปรงสีขาว ดํา หรือกรมท่า เสื้อสีขาว หรือสีตามกระโปรง รองเท้าหนังหุ้มส้น
สีดํา หรือนํ้าตาลเข้ม ผู้ฝ่าฝืนจะถูกพิจารณาไม่ให้เข้าอบรมหรือไม่ให้เข้าสอบ หรือถูกตัดคะแนนการแต่งกาย
ผิดระเบียบแล้วแต่กรณี

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องติดบัตรประจำตัวให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ตลอดเวลาที่เข้ารับการ
อบรมและเข้าสอบ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งของสำนักฝึกอบรม
วิชาว่าความแห่งสภานายความโดยเคร่งครัด

คณะกรรมการมีสิทธิที่จะคัดชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกจากทะเบียน หรือสั่งพักการอบรม
ได้ตามระยะเวลาที่เห็นสมควรหากปรากฏว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมขาดคุณสมบัติหรือประพฤติตนไปทาง
ที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียหรืออาจจะเกิดความเสียหายแก่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสภานายความ

สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ

แห่งสภานายความ

ข้อปฏิบัติการฝึกอบรมวิชาว่าความ

1. วิธีการสมัคร

การสมัครจะต้องดำเนินการและเตรียมเอกสาร

1.1 กรอกใบสมัคร ให้ติดรูปถ่ายขาวดำ หรือสี ขนาด 1 นิ้ว โดยกรอกด้วยปากกามีกีสดำ หรือสีน้ำเงินเข้ม รูปถ่ายที่เหลืออีก 2 รูป ให้เขียนชื่อ-นามสกุล หลังรูปให้ชัดเจน

1.2 วุฒิบัตรต้องระบุว่าจบ หรือสำเร็จการศึกษา ซึ่งได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยแล้ว (แสดงต้นฉบับและสำเนาพร้อมรับรองสำเนาจำนวน 1 ฉบับ)

1.3 สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประชาชน ถ่ายเอกสารพร้อมรับรองสำเนาอย่างละ 1 ฉบับ

1.4 กรณีชื่อ-นามสกุล คำนานหน้านาม วันเดือนปีเกิดในสำเนาใบวุฒิบัตรไม่ตรงกับบัตรประชาชน ให้แนบสำเนาพร้อมรับรองสำเนาใบเปลี่ยนชื่อ-นามสกุล

1.5 ยื่นใบสมัครที่กรอกข้อความ พร้อมเอกสารประกอบการสมัครตามข้อ 1.2 – 1.4 โดยรับรองสำเนาเอกสารถูกต้องทุกฉบับ แก่เจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบ

1.6 ชำระเงินค่าธรรมเนียมระเบียบการ ค่าธรรมเนียมสมัครและค่าธรรมเนียมลงทะเบียนสอบภาคทฤษฎี รวมเป็นเงิน 3,100 บาท(สามพันหนึ่งร้อยบาทถ้วน)

หรือกรณีเคยสมัครเข้ารับการอบรมแล้วเสียค่าธรรมเนียมระเบียบการ ค่าธรรมเนียมสมัคร รวมเป็นเงิน 1,450 บาท (หนึ่งพันสี่ร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

1.7 ยื่นใบสมัครพร้อมใบเสร็จรับเงินแก่เจ้าหน้าที่เพื่อออกเลขรหัสประจำตัว

1.8 รอรับบัตรประจำตัว

2. กำหนดวันยื่นสมัครอบรม

กรณีเคยสมัครอบรมแล้ว ยื่นสมัครอบรมวิชาว่าความด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นยื่น

สมัครแทน ณ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ หรือยื่นสมัครทางไปรษณีย์

กรณีสมัครใหม่ ยื่นสมัครอบรมวิชาว่าความ ด้วยตนเองเท่านั้น ณ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ (วันเวลาราชการ)

3. การแจ้งสถานที่ฝึกอบรมภาคปฏิบัติ

ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาว่าความที่ผ่านการสอบภาคทฤษฎีทุกคน ส่งหนังสือแจ้งสถานที่ฝึกอบรมภาคปฏิบัติตามแบบฟอร์มและภายในกำหนดเวลาที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความกำหนด กรณีผู้เข้ารับการอบรมมีสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติให้นำแบบฟอร์มการแจ้งฝึกอบรมภาคปฏิบัติให้ทนายความ ซึ่งมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทนายความไม่น้อยกว่า 7 ปี ลงชื่อรับรองการรับเข้าฝึกภาคปฏิบัติ และแนบสำเนาใบอนุญาตทนายความผู้รับรอง 1 ฉบับด้วย

กรณีผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่สามารถหาสถานที่ฝึกอบรมภาคปฏิบัติได้ ให้ระบุในแบบฟอร์มแจ้งสถานที่ฝึกอบรมภาคปฏิบัติ (กรณีไม่มีสำนักงาน) โดยระบุเขตท้องที่ที่ประสงค์จะฝึกอบรมภาคปฏิบัติ ยื่นต่อสำนักฝึกอบรมฯ เพื่อจัดสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติให้ภายในกำหนดที่สำนักฝึกอบรมฯ ประกาศกำหนด

4. การฝึกภาคปฏิบัติ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผ่านการสอบภาคทฤษฎีแล้ว ให้รายงานตัว และรับหนังสือส่งตัวฝึกภาคปฏิบัติ ตามกำหนดวัน, เวลา สถานที่ที่สำนักฝึกอบรมฯ ประกาศกำหนด กรณีที่ไม่สามารถรายงานในวันดังกล่าวได้ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมติดต่อขอรับหนังสือส่งตัวฝึกภาคปฏิบัติภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประกาศกำหนด หากพ้นกำหนดดังกล่าว ผู้เข้ารับการอบรมต้องทำคำร้องชี้แจงสาเหตุกรณีที่ไม่มารับหนังสือส่งตัวภายใน กำหนด และต้องให้สำนักงานที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝึกภาคปฏิบัติออกหนังสือรับรองยื่นขออนุญาตเข้าฝึกภาค ปฏิบัติในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย

ในการฝึกอบรมภาคปฏิบัติสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความอนุญาตให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแจ้งความจำนง ขอย้ายสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติได้ภายใน 1 เดือน นับแต่วันปฐมนิเทศภาคปฏิบัติ หากพ้นกำหนดดังกล่าวผู้เข้ารับ การฝึกอบรมประสงค์จะย้ายสำนักงานให้ทำเป็นคำร้องเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักฝึกอบรม เพื่อพิจารณาโดย แนวนโยบายประกอบดังนี้คือ

1. หนังสือขอแจ้งย้ายสำนักงาน
2. หนังสือรับรองการฝึกหัดงานภาคปฏิบัติจากสำนักงานเดิม
3. หนังสือรับรองแสดงความประสงค์รับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าฝึกภาคปฏิบัติในสำนักงาน (ออกโดยสำนักงานที่ผู้เข้ารับการอบรมประสงค์จะย้ายไปฝึกภาคปฏิบัติ)
4. สำเนาใบอนุญาตการเป็นทนายความของผู้ออกหนังสือรับรอง ข้อ. 3

5. การลงทะเบียนสอบภาคปฏิบัติ

เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมภาคปฏิบัติแล้ว ให้ผู้เข้ารับการอบรมนำเอกสารประกอบการฝึกอบรมภาค ปฏิบัติซึ่งประกอบด้วยแบบขอป.สำเนาใบอนุญาตการเป็นทนายความของทนายความผู้รับรองการฝึกอบรม ภาคปฏิบัติ และค่าธรรมเนียมการลงทะเบียนสอบ จำนวน 300 บาท มายื่นต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอลงทะเบียน สอบภาคปฏิบัติตามกำหนดวัน เวลาที่สำนักฝึกอบรมประกาศกำหนด

6. การรักษาสถานภาพ

ผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านการสอบภาคทฤษฎี และผ่านการฝึกอบรมภาคปฏิบัติครบ 6 เดือน และไม่ผ่าน การสอบข้อเขียนภาคปฏิบัติ ให้ลงทะเบียนรักษาสถานภาพ เพื่อขึ้นทะเบียนการสอบภาคทฤษฎีไว้ภายใน 60 วันนับแต่วันประกาศผลการสอบภาคปฏิบัติ เพื่อใช้สิทธิ์ในการสอบภาคปฏิบัติในรอบต่อไป โดยไม่ต้องเข้ารับการสอบภาคทฤษฎี และฝึกอบรมภาคปฏิบัติอีก โดยผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องรักษาสีทึบ และเสียค่าธรรมเนียมการรักษาสถานภาพจำนวน 1,500.-บาท (หนึ่งพันห้าร้อยบาทถ้วน) ให้ต่อเนื่อง

7. การสอบปากเปล่า

ให้ผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านการสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้ว เข้ารับการสอบปากเปล่า ตาม กำหนดวันเวลาและหลักเกณฑ์ ที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความประกาศกำหนด

8. การอบรมจริยธรรมและมรรยาทนายความ

ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผ่านการสอบปากเปล่าแล้วทุกคนลงทะเบียนเพื่อเข้าอบรมจริยธรรม และมรรยาทนายความ โดยเสียค่าธรรมเนียม 500 บาท และให้ผู้เข้ารับการอบรมจริยธรรมและมรรยาทนายความเป็นเวลา 3 ชั่วโมงตามกำหนดวันเวลาที่สำนักฝึกอบรมฯ ประกาศกำหนด ผู้ที่เข้ารับการอบรมจริยธรรมและมรรยาทนายความครบตามหลักเกณฑ์ที่สำนักฝึกอบรมฯ กำหนดจึงจะถือว่าเป็นผู้ผ่านการอบรมวิชาว่าความ มีสิทธิ์ในการยื่นคำขอจดทะเบียน เพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทนายความ

9. การรับประกาศนียบัตร

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผ่านการสอบภาคทฤษฎี, ภาคปฏิบัติ, สอบปากเปล่า และเข้ารับการอบรมจริยธรรมและมรรยาทนายความแล้วเท่านั้น จึงจะมีสิทธิ์ในการเข้ารับประกาศนียบัตรผู้ผ่านการฝึกอบรม

กรณีผู้เข้ารับการฝึกอบรมจบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีที่เอกสารประกอบการจดทะเบียนครบแล้ว หากประสงค์จะจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความ ให้นำประกาศนียบัตรผู้ผ่านการอบรมวิชาว่าความ ใช้ประกอบการยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นทนายความได้ที่ ฝ่ายทะเบียนสภาทนายความ ตามรายละเอียดที่ฝ่ายทะเบียน ประกาศกำหนด

แต่กรณีที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาระดับเอกชน ให้นำประกาศนียบัตรผู้ผ่านการอบรมวิชาว่าความ เพื่อเป็นหลักฐานการขอสมัครวิสามัญสมาชิกที่เนติบัณฑิตยสภา เมื่อเนติบัณฑิตยสภาประกาศรับแล้วจึงจะสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนทนายความได้

10. การประเมินผลการสอบ

ภาคทฤษฎี ผู้เข้าอบรมที่จะถือว่าผ่านการสอบภาคทฤษฎีในการอบรมวิชาว่าความ จะต้องผ่านการสอบข้อเขียนตามระเบียบและเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความกำหนด โดยคะแนนการสอบ

ภาคทฤษฎี ผู้ผ่านจะต้องได้คะแนนสอบรวม ตั้งแต่ 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน

ภาคปฏิบัติ ผู้เข้าอบรมที่จะมีสิทธิ์เข้าสอบภาคปฏิบัติได้นั้น จะต้องผ่านการสอบข้อเขียนภาคทฤษฎี และจะต้องเข้าฝึกอบรมภาคปฏิบัติมีกำหนด 6 เดือน ตามกำหนดเวลาที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความประกาศกำหนด โดยต้องได้รับคะแนนการประเมินผลฝึกอบรมภาคปฏิบัติตั้งแต่ 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

การสอบข้อเขียนภาคปฏิบัติ ผู้เข้าอบรมที่จะถือว่าผ่านการสอบภาคปฏิบัติในการอบรมวิชาว่าความ จะต้องผ่านการสอบข้อเขียนตามระเบียบและเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความกำหนด โดยคะแนนการสอบภาคปฏิบัติ ผู้ผ่านจะต้องได้คะแนนสอบรวม ตั้งแต่ 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน

ระเบียบการสอบข้อเขียน (ภาคทฤษฎี)

- ข้อ 1. ผู้เข้าสอบต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย และต้องปฏิบัติตามคำสั่งของกรรมการควบคุมการสอบอย่างเคร่งครัด และห้ามกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนหรือก่อความรำคาญต่อผู้เข้าสอบคนอื่นตลอดระยะเวลาที่อยู่ในสถานที่สอบ
- ข้อ 2. ผู้เข้าสอบจะต้องติดบัตรประจำตัวผู้เข้ารับการอบรมฯ ตลอดเวลาที่สอบ และแต่งกายสุภาพตามระเบียบของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ ดังนี้
ชาย – กางเกงสีเข้ม เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว ผูกเนคไทสีดำ หรือเสื้อชุดไทย (พระราชทาน) แบบแขนสั้นหรือแขนยาว สีสุภาพ ไม่มีลวดลาย รองเท้าหนังหุ้มส้นสีดำ หรือน้ำตาล
หญิง – กระโปรงสีขาว ดำ กรมท่า เสื้อสีขาว หรือสีตามกระโปรง รองเท้าหนังหุ้มส้นสีดำ หรือน้ำตาล
- ข้อ 3. ห้ามนำ สมุด หนังสือ เอกสารใด ๆ เครื่องมือสื่อสาร เครื่องคิดเลข ตลอดจนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เข้าห้องสอบ
- ข้อ 4. เมื่อเข้าห้องสอบแล้ว ห้ามออกจากห้องสอบจนกว่าเวลาจะล่วงไปแล้ว 60 นาที และห้ามลุกไปจากที่นั่งสอบ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรรมการควบคุมการสอบก่อน เว้นแต่เพื่อส่งคำตอบก่อนหมดเวลา ถ้าต้องการขออนุญาตใด ๆ ต่อกรรมการควบคุมการสอบ ให้ยกมือขึ้นเพื่อรอให้กรรมการควบคุมการสอบมาพบ
- ข้อ 5. เมื่อเข้าห้องสอบแล้วผู้เข้าสอบต้องลงลายมือชื่อในทะเบียนชื่อผู้เข้าสอบตามที่กรรมการควบคุมการสอบจัดไว้ มิฉะนั้นถือว่าขาดสอบ
- ข้อ 6. ให้ผู้เข้าสอบทำข้อสอบด้วยปากกาถูกกั้นสีน้ำเงินเท่านั้น (ข้อสอบอัตนัย) และใช้ดินสอดำขนาด 2B (ข้อสอบปรนัย)
- ข้อ 7. ผู้เข้าสอบต้องปฏิบัติตามคำสั่งและข้อความที่ระบุไว้ในข้อสอบ หรือที่กรรมการควบคุมการสอบแจ้งให้ทราบ
- ข้อ 8. ในการเขียนคำตอบ ห้ามเขียนเว้นบรรทัด หรือเว้นหน้า และให้ใส่เลขข้อกำกับไว้ในส่วนที่กำหนดเท่านั้น และเมื่อขึ้นข้อใหม่ให้เขียนคำตอบโดยขึ้นหน้ากระดาษใหม่ และห้ามพลิกกระดาษคำตอบ
- ข้อ 9. ผู้เข้าสอบต้องลงลายมือชื่อ และเลขประจำตัวให้ชัดเจน ในช่องที่กำหนดที่ส่วนต่อของปกสมุดคำตอบเพียงแห่งเดียวเท่านั้น
ห้าม เขียนชื่อ นามสกุล หรือลงลายมือชื่อ หรือเลขประจำตัวสอบ หรือทำตัวอักษรหรือตัวเลขหรือเครื่องหมายอื่นใดที่อาจสื่อถึงตนไว้ในส่วนหนึ่งส่วนใดของกระดาษคำตอบ กรณีที่คำตอบต้องลงชื่อบุคคล ให้ใช้วิธีเขียนชื่อบุคคลตามที่ข้อสอบกำหนด
- ข้อ 10. เมื่อมีสัญญาณหมดเวลา ให้หยุดเขียนและส่งสมุดคำตอบทันที
- ข้อ 11. ผู้เข้าสอบที่ทุจริตในการสอบหรือฝ่าฝืนระเบียบการสอบ หรือมีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริตในการสอบจะถูกห้ามเข้าสอบหรือปรับเป็นผู้สอบข้อเขียนตก หรือหักคะแนนแล้วแต่กรณี

**ข้อบังคับสภาพทนายความ
ว่าด้วยการฝึกอบรมวิชาว่าความ
พ.ศ.2529**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 27(3) และมาตรา 38 และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความ ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 คณะกรรมการสภาพทนายความออกข้อบังคับว่าด้วยการฝึกอบรมวิชาว่าความไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาพทนายความว่าด้วยการฝึกอบรมวิชาว่าความ พ.ศ.2529”

ข้อ 2. ข้อบังคับนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3. ในข้อบังคับนี้

“สำนักฝึกอบรม” หมายถึง สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสภาพทนายความ

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการอำนวยการสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาพทนายความ ซึ่งคณะกรรมการสภาพทนายความได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมและบริหารกิจการตามข้อบังคับนี้

“ผู้อำนวยการ” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสภาพทนายความ ซึ่งคณะกรรมการสภาพทนายความแต่งตั้ง

หมวด 1

สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาพทนายความ

ข้อ 4. ให้สภาพทนายความจัดตั้งสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ เรียกว่า “สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาพทนายความ” เพื่อฝึกอบรมหลักปฏิบัติเบื้องต้นในการว่าความ ฝึกอบรมมรรยาททนายความ และการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย

ข้อ 5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาว่าความ ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรืออนุปริญญาทางนิติศาสตร์ หรือประกาศนียบัตรในวิชานิติศาสตร์ ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรืออนุปริญญา หรือปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิตทางกฎหมาย (นศ.บ)[Juris Doctor(J.D.) หรือ Doctor of Jurisprudence] จากสถาบันการศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ ซึ่งสภาพทนายความเห็นว่า สถาบันการศึกษานั้นมีมาตรฐานการศึกษาที่ผู้ได้รับปริญญาตรี หรืออนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรควรเป็นทนายความได้

(3) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และ ไม่เป็นผู้ได้กระทำการใดซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต

(4) ไม่อยู่ในระหว่างต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(5) ไม่เป็นโรคติดต่อซึ่งเป็นที่ยกเว้นแก่สังคม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาว่าความ ซึ่งได้ผ่านการฝึกอบรมที่จัดโดยสำนักฝึกอบรมตามหลักสูตรและวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้เท่านั้นมีสิทธิขอจดทะเบียนเป็นทนายความเว้นแต่ผู้ที่ได้เคยปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดีในศาลมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี อาจขอให้คณะกรรมการพิจารณาสั่งยกเว้นให้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความได้โดยไม่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามข้อบังคับนี้

ข้อ 6. ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารกิจการของสำนักฝึกอบรมตามนโยบาย หรือมติของคณะกรรมการ

ข้อ 7. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการสภาพนายความเรียกว่า “คณะกรรมการผู้อำนวยการสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาพนายความ” ประกอบด้วยผู้อำนวยการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นซึ่งคณะกรรมการสภาพนายความแต่งตั้งไม่เกิน 15 คน ทั้งนี้ให้นายกอุปนายก เลขานุการสภาพนายความเป็นที่ปรึกษาโดยตำแหน่ง

ข้อ 8. ให้คณะกรรมการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระของคณะกรรมการสภาพนายความ ซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งให้เข้ารับตำแหน่ง

คณะกรรมการสภาพนายความอาจมีมติให้กรรมการคนใดคนหนึ่ง หรือทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระก็ได้ และจะแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นกรรมการแทนกรรมการที่ตาย ลาออก หรือต้องพ้นตำแหน่งก่อนวาระก็ได้ คณะกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งแทนนี้ให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระของกรรมการที่ตนแทน

ข้อ 9. ในกรณีที่คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ไม่ว่าจะเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือก่อนครบกำหนดวาระก็ตาม ให้ผู้อำนวยการยังคงรักษาการในตำแหน่งเช่นนั้นต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการชุดใหม่เข้ามารับหน้าที่

ข้อ 10. ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบาย และแนวทางปฏิบัติในการบริหารกิจการสำนักฝึกอบรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสภาพนายความ

(2) กำหนดรายละเอียดของหลักสูตรการศึกษา และฝึกอบรม ตลอดจนเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาและฝึกอบรมให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

(3) กำหนดค่าธรรมเนียม หรือค่าลงทะเบียน ที่จะพึงเรียกเก็บจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ต้องไม่เกินสามพันบาท

(4) จัดทำประมาณการรายรับ - รายจ่าย และรายงานเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของสำนักฝึกอบรมเสนอต่อคณะกรรมการสภาพนายความ เพื่อให้ความเห็นชอบ

(5) จัดทำรายงานการฝึกอบรมเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสภาพนายความ

(6) คัดเลือก แต่งตั้ง และสับเปลี่ยนผู้บรรยาย ผู้ทดสอบและผู้ควบคุมหรือผู้ให้การฝึกอบรมตามที่เห็นสมควร

(7) แต่งตั้งและถอดถอนที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งได้ตามที่เห็นสมควร

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่จำเป็นและสมควร เพื่อให้กิจการของสำนักฝึกอบรมสำเร็จผลลงด้วยดี

ข้อ 11. ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้กำหนดนัดและเรียกประชุมคณะกรรมการได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ในการประชุมคณะกรรมการจะต้องมีกรรมการเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยถึงหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ผู้อำนวยการหรือกรรมการที่ผู้อำนวยการมอบหมายทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม

มติของที่ประชุมคณะกรรมการให้ถือเสียงข้างมาก ในกรณีที่คะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด 2

หลักสูตร

ข้อ 12. ให้สำนักฝึกอบรมจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาว่าความเป็นประจำทุกปี ปีละไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง

ข้อ 13. หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาว่าความ แบ่งเป็น 2 ภาคดังนี้

(1) ภาคทฤษฎี ให้สำนักฝึกอบรมกำหนดการอบรมภาคทฤษฎีโดยมีระยะเวลาให้ฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 90 ชั่วโมง ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. มรรยาทและจริยธรรมทนายความ

ข. วิธีดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ค. วิธีดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ง. วิธีดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายอื่น

จ. หลักการให้คำปรึกษากฎหมาย

(2) ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกอบรมภาคปฏิบัติเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน

การฝึกอบรมภาคปฏิบัติอาจกระทำได้ โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝึกหัดงานที่สำนักฝึกอบรม หรือที่สำนักงานทนายความก็ได้ แต่ระยะเวลาฝึกหัดงานแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือทั้งสองแห่งรวมกันต้องไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่กำหนดในวรรคแรก

หมวด 3

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 14. คณะกรรมการมีสิทธิที่จะคัดชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกจากทะเบียน หรือสั่งพักการฝึกอบรมได้ ตามระยะเวลาที่เห็นสมควร หากปรากฏว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมขาดคุณสมบัติ หรือประพฤติตนไปในทางที่อาจจะทำให้เกิดความเสียหาย หรือความเสียหายแก่สำนักฝึกอบรม หรือแก่สภาพทนายความ

ข้อ 15. ให้ผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนดเวลาทำการของสำนักฝึกอบรม กำหนดเวลาฝึกอบรม กำหนดการสอบและการวัดผล กำหนดการสัมมนา หรือการประชุม ตลอดจนวันหยุดทำการแต่ละปี เป็นการล่วงหน้า

หมวด 4

บทเฉพาะกาล

ข้อ 16. ให้ผู้ที่ผ่านการอบรมวิชาว่าความ ของสมาคมทนายความแห่งประเทศไทยรุ่น 11 และรุ่น 12 ประจำปี 2527 และปี 2528 ตามลำดับ และได้รับวุฒิบัตรแล้วเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาว่าความตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2529

กำนวน ชโลปถัมภ์

นายกสภาทนายความ

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 103 ตอนที่ 103 วันที่ 19 มิถุนายน 2529)